

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.013/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szabó Csaba ügyvéd ügyintézésével a dr. Szabó Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek, a dr. Daragó Dénes ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen jóhírnév megsértése miatt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 16.P.20.158/2010/15. számú ítélete ellen a felperesek részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg személyenként az alperesnek 15 napon belül 46 875 (negyvenhatezer-nyolcszázhetvenöt) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű felperes 1992., míg a II. rendű felperes 1989. évtől a **j-i** piacon helypénzszedő munkakörben végzett munkát, 1996. január hó 1. napjától az alperes alkalmazásában.

Az alperes ügyvezetése felé jelzés érkezett, miszerint a helypénz beszedése nem korrekt módon működik, ezért 2007. november hónaptól elrendelte, hogy a két helypénzszedő párban járja a területet és szedje be a helypénzt.

2008. április hó 4. napján 10 óra 45 perctől **Sz. J.** városüzemeltetési tanácsnok a piac területén ellenőrzést tartott. Ennek során több esetben észlelte, hogy a napijegysek egy részének még nem volt meg a jegye, valamint a bérelt területet használók többletterületet

foglaltak el és a piac területén gépkocsi állt, amely hiányosságok miatt az alperes feljelentést tett.

A feljelentésben az alperes megnevezte a felpereseket, mint a helypénz beszédésével megbízott alkalmazottait és a munkájukat irányító személyt, közölte az ellenőrzés eredményét (eszerint a be nem szedett díjak összege 34 000 Ft volt, továbbá a bérletesek nagy számban hónapok, esetleg évek óta kevesebb területért fizettek) és a felperesek azon nyilatkozatát, amelyben a felelősségüket nem ismerték el. Az alperes tájékoztatta továbbá a rendőrséget a helypénzbeszedés gyakorlatáról és három ember nagyságrendeket elérő tévedése miatt megfogalmazta a gyanúját, hogy a munkajog eszközeivel nem tisztázható vagyon elleni bűncselekmény elkövetése történt, ami miatt kérte a nyomozás megindítását és lefolytatását.

2008. május hó 6. napján újabb ellenőrzésre került sor, amely alkalommal több bérletes vonatkozásában megállapították a béreltet meghaladó terület elfoglalását és azt, hogy többen a napijegyet az ellenőrzéskor fizették. Az alperes fegyelmi eljárást indított a felperesekkel szemben, amelyet a büntetőeljárás befejezéséig felfüggesztett és emellett a munkaviszonyukat rendkívüli felmondással 2008. május hó 21. napjára megszüntette. Ezt követően a felperesek 2008. július hó 5., illetőleg szeptember hó 8. napjáig keresőképtelen állományban voltak, majd álláskeresői járadékban részesültek. 2009. június hó 8., illetőleg 2010. február hó 5. napjától a felperesek újra munkaviszonyban állnak.

A Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának Gazdaságvédelmi Csoportja kisebb értékre elkövetett sikkasztás vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban volt nyomozás során tanúként hallgatta ki a felpereseket, majd 2008. augusztus hó 21. napján a nyomozást megszüntette bűncselekmény hiányában. A határozat megállapítása szerint néhány árusnál a napijegy hiányának a magyarázata az volt, hogy a helypénzbeszedők az ellenőrzésig még nem értek el hozzájuk, így a sikkasztás bűncselekményének elkövetését megalapozó bizonyíték nem merült fel.

Az alperes a határozattal szemben panasszal élt, amelyben kifogásolta, hogy a nyomozóhatóság a nagy számban előforduló és nagyságrendeket képviselő alulszámlázással - ami a véleménye szerint nem keletkezhett pontatlan mérésből - nem foglalkozott, márpedig a feljelentésre emiatt is sor került. A Városi Ügyészség a panaszt alaposnak találta és a nyomozás folytatását rendelte el. A nyomozóhatóság az alperes ügyvezetőjének és több árusnak a tanúkénti kihallgatását követően ismét megszüntette a nyomozást, mert annak adatai alapján bűncselekmény elkövetése kétséget kizáróan nem volt megállapítható; erre abból sem lehetett következtetni, hogy az alperes kimutatásai szerint a díjbeszedők leváltása után a bevételek nagymértékben emelkedtek.

A felperesek a rendkívüli felmondás miatt a Munkaügyi Bírósághoz fordultak, amely perben meghozott jogerős ítélettel megállapításra került, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg felperesek munkaviszonyát, ezért azt az ítélet jogerőre emelkedésének napjáig helyreállították egyúttal kötelezve az alperest végkielégítés, 6 havi átlagkeresetnek megfelelő összeg, felmentési időre járó bér, étkezési hozzájárulás, elmaradt munkabér és ezek kamatai megfizetésére. A teljes marasztalás tőkeösszege az I. rendű felperes

esetében 1 794 134 Ft, a II. rendű felperes esetében pedig 1 475 000 Ft volt. Az eljáró bíróságok álláspontja szerint az ellenőrzés során megállapított tények valósága önmagában rendkívüli felmondási okot nem alapoztak meg.

A felperesek a keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes a feljelentésben, valamint a nyomozást megszüntető határozat ellen benyújtott panaszában az alábbi kijelentéseivel megsértette a jóhírnévhez való személyiségi jogukat:

- „Az általuk felvett meghallgatási jegyzőkönyv szerint mindenki elvégezte a munkáját - elméletileg tehát a tévedés lehetősége kizárt -, mégis három ember nagyságrendeket tévedett.”
- „Az üggyel kapcsolatban felmerül a vagyon elleni bűncselekmény gyanúja, amelyet a munkajog eszközeivel nem lehetséges tisztázni, ezért társaságunk kénytelen büntetőfeljelentést tenni, kérjük a nyomozás megindítását és lefolytatását.”
- „Nem pusztán arról van szó a feljelentésben, hogy kirívóan nagy számban nem szedték be a területhasználati díjakat, hanem arról is és főként arról, hogy évek óta azonos alapterületű sátrakban működő piaci árusok vonatkozásában igen jelentős alulszámolás történt és ez az alulszámolás ugyancsak évek óta tart.”
- „Az eltérés azonban olyan mértékű, ami nem keletkezhet pontatlan mérésből.”

Kérték továbbá az alperest elégtétel adására és személyenként 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kötelezni.

Az alperes a felperesek keresetének az elutasítását kérte, mert a büntetőfeljelentés megtétele önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem adhatott alapot, mivel abban a felperesek jóhírnevét nem sértette meg.

Az elsőfokú bíróság a 15. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket, hogy fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül személyenként 93 750 Ft perköltséget.

Határozatának indokolása szerint a személy hírnevét a társadalmi értékelésének a befolyásolására alkalmas tényállítások, tény- és adatközlések határozzák meg. A személy híre csak akkor lehet a társadalmi értékelés reális alapja, ha az alapul szolgáló értesülések, tényállítások az objektív valóságot fejezik ki. A jogsértés akkor állapítható meg, ha a személyt érintő közlés, tényállítás objektíve valótlan, miáltal az a személy értékelését hátrányosan befolyásolja. Azt, hogy valamely tény állítása vagy híresztelése valótlan, sértő volt-e, az állítás szövegkörnyezetében kell vizsgálni és tartalma szerint megítélni. A hatósági és peres eljárásokban azok jellegéből adódóan sajátosan érvényesülnek a jóhírnév védelmének jogszabályi feltételei, mivel az eljárások lefolytatására és a felek eljárásbeli magatartására, cselekményeire vonatkozó eljárási szabályok határozzák meg azokat a kereteket, amelyekben belül az eljárások a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően folyhatnak. Egy feljelentés során tett nyilatkozat, következtetés önmagában az okból nem minősülhet jogsértőnek, mert az téves, megalapozatlan, a másik félre kedvezőtlen, ehhez az szükséges ugyanis, hogy a nyilatkozat indokolatlanul bántó, megalázó, a tisztességes és jóhiszemű eljárás alapján elvárható

kereteket meghaladó legyen. Önmagában az ilyen jelleget nélkülöző feljelentésben tett tényállítás az igényérvényesítés meghatározására irányul és mint ilyen, a jóhírnév megsértésére alkalmatlan.

Az alperes tárgyilagos hangnemben megtett - sértő, bántó és lealacsonyító kitételeket nélkülöző - feljelentésében és panaszában kifogásolt közlések emiatt alkalmatlanok voltak a jóhírnév megsértésére, mivel a lefolytatott ellenőrzések alapján feltárt hiányosságokat, pontatlan munkavégzést elemezte és annak esetleges büntetőjogi következményeit kereste. Az alperes a feljelentésben azért nevezte meg a felpereseket, mert a helypénz beszédésével összefüggésben tette meg azt, ezért az e körben dolgozók megnevezése elkerülhetetlen volt. A perben kihallgatott érdektelen személyek és az I. rendű felperes férjének tanúvallomása is azt támasztotta alá, hogy a felperesekkel szemben lefolyt alperesi eljárás és az általuk is hallott híresztelések alkalmatlanok voltak arra a felperesek jóhírnevének megsértésére, mivel nem hitték el, miszerint ők rosszul végezték volna a munkájukat, illetve vagyon elleni bűncselekményt követtek volna el. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel a felperesek keresetét, mint alaptalant elutasította és a felpereseket a pervesztességük okán kötelezte az alperes perköltségének viselésére, míg a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli a felperesek személyes költségmentessége folytán.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával a keresetüknek történő helyt adást kérték. Az alperes által megtett feljelentéssel összefüggésben hivatkoztak arra, hogy mind a hamis vád, mind pedig a hatóság félrevezetése büntetendő cselekmény, ezért nem lehet szó a jogsértés hiányáról, ahogy az alperes feljelentése sem volt tárgyilagosnak tekinthető, ahhoz ugyanis annak a valószínűsítése lett volna szükséges, miszerint a várt bevétel elmaradása a felperesek magatartására vezethető vissza. Az alperes mind a négy kifogásolt kijelentése valótlanak bizonyult, azok azt sugallták, hogy a felperesek - akik személye ellen konkrétan irányult a feljelentés - a munkájukat bűncselekmény elkövetése érdekében végezték rosszul, ezáltal azok alkalmasak voltak a jóhírnevük megsértésére.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, amelyet alaptalannak talált a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, amelyre alapított döntésével is egyetértett az ítélőtábla, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése és a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint helybenhagyta annak indokai alapján, s csupán a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az alábbiakra.

Az Alkotmány 59. §-ának (1) bekezdése szerint mindenkit megillet a jóhírnév védelméhez való jog, amelynek sérelmét jelenti a Ptk. 78. §-ának (2) bekezdése értelmében különösen az, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A jóhírnévhez fűződő személyiségi jogot különböző

magatartások sérthetik, így ha valaki valamilyen személyt érintő kijelentést tesz, amely tényállítást fejez ki és az objektíve valótlan, akkor alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására. Következésképpen viszont a bírói gyakorlat abban, hogy valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, így a büntetőeljárás megindítása önmagában a személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot (BH 2002/223., EBH 2002/624., BH 2004/357.), mert a megindult eljárás keretében dönthető el az érvényesített jog alapossága vagy alaptalansága. Ennek megfelelően a gyanú megfogalmazása nem minősül valótlan tényállításnak és önmagában nem jelentheti a személyhez fűződő jog sérelmét, így az alperesnek a felperesekkel szemben a jogérvényesítés szabadsága körében megfogalmazott büntetőeljárást megalapozó tényállítása önmagában akkor sem adhatott alapot a jóhírnév sérelmének a megállapítására és akkor sem szolgálhatott kártérítő felelősség alapjául, ha az a felperesekre nézve kedvezőtlen volt és a büntetőjogi felelősség megállapítására nem került sor.

Az alperes a felperesek személyére nézve azt sértő tényállítást nem tett, feljelentése a lefolytatott ellenőrzés tényszerű megállapításaival összefüggésben került előterjesztésre, a feljelentés alapját képező állítások a való tényekből levont alperesi következtetésnek tekinthetők, amelyek a felperes személyére vonatkozó indokolatlanul bántó, sértő, lealacsonyító állítást nem tartalmaztak. Emiatt a Ptk. 78. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben rögzített jogsérelmek nem következtek be, ezért nem is volt lehetőség a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdése alapján a jogsértés megállapítására, valamint a kért további objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazására sem. Itt utal az ítélet arra, hogy a fellebbezésben hivatkozott hamis vád, illetve a hatóság félrevezetése vétségének megállapítása meghaladja a jelen per kereteit, továbbá az első fokú ítélet 11. oldalából a felperesek által a szöveggörnyezetéből önkényesen kiragadott mondat helyes jelentése az, miszerint a feljelentés során tett nyilatkozat, következtetés akkor sem minősül személyhez fűződő jogot sértőnek, ha téves, megalapozatlan, a másik félre kedvezőtlen.

A felperesek a fellebbezési eljárásban is pervesztesek lettek, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelesek az alperes javára másodfokú perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítélet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett. A pervesztes felperesek személyes költségmentessége miatt le nem rótt 180 000 Ft összegű fellebbezési eljárási illeték a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam terhén marad.

D e b r e c e n, 2011. március hó 1. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő